

Louis-Claude de Saint-Martin

és az úgynevezett martinizmus

Ezen gondolatmenet célja, hogy alaposabban megvizsgálván a kérdés legfontosabb komponenseit, és számba véve a jelentősebb érvek és ellenérvek körét segítséget nyújtson annak alaposabb felmérésében és átlátásában, hogy vajon a napjainkban tömegesen jelenlevő martinista rendeknek léte mennyiben való az „alapító”, Louis-Claude de Saint-Martin akarata és szándékai szerint. Az önmagát a „nyugati ezoterikus misztériumtradíció” néven nevező, zömében okkult és spiritiszta gyökerekkel rendelkező, jelentékeny mértékben a New Age hatásai és befolyása alatt álló tanításrendszer, illetőleg az ennek talaján keletkezett különféle közösségek lényegében olyan módon emelték önmagukba Louis-Claude de Saint-Martin tanításait, mintha azok autentikus módon hozzájuk tartoznának, természetesen számtalan pszeudo-spirituális és ellentradicionális elemet beléje vegyítve. Azt lehet mondani, szinte általánosságban jellemző ezekre a szervezetekre, hogy a hozzájuk forduló, a szellem dolgait illetően rendszerint igencsak csekély mértékű tudással rendelkező személyeket különféle archaikus tradíciók köntösébe bújtatottan olyasfajta ismeretanyagokkal és gyakorlatokkal látják el, amelyek valójában egyáltalán nem az adott tradíció vonzáskörébe esnek, hanem lényegüket tekintve igen gyakran valami más, nevezetesen az úgynevezett ellentradíció, vagy contra-traditio hatása alatt állnak. Ilyetén módon voltaképpen a legtöbb, ilyen szervezeteknek köreiből involvált személy ugyanazt a szinkretista alapokon álló, felerészben megértett, különféle okkult hatások által átszőtt

tananyagot kapja kézhez, legyen az illető akár rózsakeresztes, akár teozófus, akár pedig a kérdéses esetnek megfelelően martinista. Természetesen az egyes szervezetek általában gondosan ügyelnek arra, hogy a külső burkok tekintetében úgymond másmilyennek tűnjenek, mint a „nyugati ezoterikus misztériumtradíció” vonzaskörzetébe tartozó egyéb társaságok, és lehetőség szerint igyekeznek minél inkább el is különülni egymástól, azonban a felszín alatt, rendszerint hosszú évek kutakodásait követően felfedezhető az ál-spirituális ellentradíció semmi mással össze nem keverhető, jellegzetes tévtanítása és ellenbeavatási potencialitása. Természetesen nem állítható teljes bizonyossággal, hogy valamennyi nyugati okkult társaság teljes egészében ezen álspiritualitás és ellenbeavatás jegyében állna, azonban a kevés kivétel rendszerint oly módon veszik el a hamisság által gerjesztett nagy zajban, hogy előtalálásuk és megkülönböztetésük még a szellemiekben legmélyebben involvált, igazi metafizikus számára sem egyszerű feladat.

Az ésszerűség, és egyben az egyszerűség kedvéért vizsgáljuk meg kissé részletesebben, hogy pontosan miféle szervezetek tekinthetők a „nyugati ezoterikus misztériumtradíció” legfontosabb képviselőinek, majd pedig ejtsünk néhány szót arról, hogy valójában miben is áll ezeknek a szervezeteknek ellentradicionális volta. A fent nevezett „hagyományvonal” képviselőinek körében nagy számban találhatunk olyan személyeket, akik valamiféle szabadkőműves irányzat keretein belül törekszenek önmaguk szellemi kibontakoztatására. A teljesség igénye nélkül vetjük fel, hogy a szabadkőművesség, mint olyan, egyáltalán nem képvisel egységes irányzatot, hanem legalább két nagy szárnya kétségtelenül tetten érhető. Különbséget tehetünk a reguláris

(jánosrendi, vagy angolszász) szabadkőművesség, illetőleg az irreguláris (vagy francia típusú) szabadkőműves irányzatok között, illetőleg feltűnhetnek más, önmagukat olykor egyiptominak (Memphis-Misraim rítus) nevező rendszerek is. A szabadkőművességgel kapcsolatban érdemes megjegyeznünk, hogy a világ fénytelibb időzakaiban valódi és autentikus beavatási szervezetek módjára működtek az egyes páholyok, napjainkban azonban kétségtelenül elveszítették ezt a fajta lehetőségüket, sőt mi több, kiüresedett és tartalmukat veszített rituáléikat az ellentradíció erői kezdték hatásuk alá vonni. A neves tradicionalista gondolkozó és szellemi ember, René Guénon életének hosszú éveit töltötte el különféle szabadkőműves páholyok tagjaként, azonban egy ponton túl egyértelműen és radikálisan szakított ezekkel az irányzatokkal, mint ahogyan tette ezt maga Louis-Claude de Saint-Martin is. Guénon értékítélete nagyon is tanulságosnak mondható, véleménye szerint ugyanis a szabadkőművesség egész struktúráját úgymond magára hagyta a szellem, így lényegében semmiféle haszonnal nem rendelkezik már a beavatás nagy művének előmozdítása szempontjából, sőt mi több, bizonyos irányzatai immáron egyenesen az ellenbeavatás jegyében állnak. Tudvalevő ugyanis, hogy a legújabb kor hanyatlást okozó tendenciái az eredetileg autentikusnak nevezhető beavatási szervezeteket sem hagyják érintetlenül, és ezeknek belső rendszere olykor oly mértékben felhígul, hogy a szellem végső soron már nem képes működni benne. Ilyen esetekben általában fennmarad a szervezet, azonban az alapját képező tanítás jelentős mértékben megrongálódik, a felszínüket illetően sok szempontból még mindig impozánsnak nevezhető rituálék pedig nem képesek többé betölteni eredeti céljukat. A páholy, mint egyfajta groteszk holttest még hosszú ideig fennmarad, eredeti funkcióit azonban nem töltheti be többé.

Mint ahogyan a spiritualitás világában általában lenni szokott, a szellem által magára hagyott rendszerek ritkán maradnak úgymond „lakatlanok”, és idővel sötét erők tanyáivá válnak. Hasonlóan az egyes emberhez, aki szellemi emelkedésének megtorpanása, majd stagnálásba hajlása után nem sokkal korábban sohasem látott mértékben kezd hanyatlani, ugyanígy a spirituális szervezetek esetében sem figyelhető meg hosszú távon a stagnálás, hanem a megtorpanó emelkedést esetükben is démonikus erők által mozgatott hanyatlás fogja követni. Általánosságban igaznak mondható ez korunk szabadkőműves irányzatainak túlnyomó többsége esetében, akik mainapság már egyáltalán nem foglalkoznak eredeti célkitűzéseikkel, hanem ezeket elhanyagolván a Novus Ordo világrendjének kiépítése érdekében foglalatoskodnak. A hajdanvolt archaikus beavató társaság mára már politikai tényezővé, illetőleg bizonyos társadalmi rétegek exkluzív unaloműző lehetőségévé avanszálódott, a lehető legnagyobb tisztelet illesse persze meg a szabadkőművesek köreiből még mindig kétségtelenül jelenlevő, szellemi értelemben komolyan vehető kevés számú kivételt.

Néhány szó illesse meg az úgynevezett „rózsakeresztes rendeket”, amelyeknek korunkban mondhatni gomba-módra történő szaporodása kétségtelenül tetten érhető, és persze minden egyes szervezet önmagát tartja az egyedül igazinak és autentikusnak. Ezek a „rendek” szinte kivétel nélkül járhatatlan utakat kínálnak a keresők számára, ősi tanokként beállított közönséges hamisítványokkal traktálva őket. Ezekben a berkekben a kereső, amennyiben valamelyest úgymond szerencséje van, jó esetben nem jut sehová sem, azonban az esetek jelentékeny hányadában hosszabb-rövidebb idő-intervallumon belül markáns szellemi leépülés válik

megfigyelhető a tagoknál, a René Guénon által alaposan felvázolt ellenbeavatási procedúra működésének értelmében. Ezen tanulmány soraiban csupán korlátozott mértékű kitekintésre nyílt lehetőség, azonban ennek jegyében fontosnak tartom kiemelni, hogy olyan, mint rózsakeresztes rend voltaképpen sohasem létezett, legalábbis olyan módon biztosan nem, ahogyan ezek a modernkori társaságok hinni szeretnék. Rózsakeresztesek természetesen voltak, és talán manapság is vannak még néhányan, ám minden kétséget kizáróan, egészen nyugodtan bizonyosak lehetünk afelől, hogy sohasem fogunk nyomára bukkanni közülük egynek sem. A rózsakeresztes ösvény alapvető eleme ugyanis a titoktartás, így tehát egyetlen valódi rózsakeresztes sem fogja magát, semmilyen esetre sem hirdetni, mondjuk az interneten, és mindenki számára elérhető, világméretű szervezetet sem fog alakítani sohasem. Ugyanígy maga a „rózsakeresztes” kifejezés is megtévesztőnek hathat, elvégre a „rózsakereszt”, mint olyan inkább jelentett egyfajta létállapotot, ha úgy tetszik, beavatottsági fokozatot, mint valamiféle irányzatot, rendet, vagy társaságot. A manapság elérhető rózsakeresztes irányzatok tehát sajnos kivétel nélkül az ellenbeavatás jegyében állnak, hosszú távon elképesztő károkat képesek okozni a büvkörükbe tévedő egyének számára. Ezen bekezdés lezárása gyanánt szükséges megjegyezni, hogy ezek a fajta károk az esetek túlnyomó többségében nem válnak nyilvánvalóvá a környezet számára, így hajlamosnak mutatkozunk úgy tekinteni ezeket az embereket, mint akik „valójában teljességgel értelmetlenek, csupán üveges szemmel mosolyognak, és különféle furcsa iratokat tanulmányoznak”. Sajnos azonban a lelki és szellemi természetű leépülés, bár a külvilág számára nem mindig tapasztalható a maga teljességében, minden tekintetben képes ellehetetleníteni, és

teljes mértékben lerontani a személy életét, minden elképzelhető szempont szerint.

Beszéljünk tehát a martinizmusról, azonban mindezt gyakorlatilag lehetetlenségnek mutatkozna olyan módon megtennünk, hogy ezt megelőzően ne ismerkedjünk meg közelebbről is Louis-Claude de Saint-Martin személyével. Ismerkedésünk során szükséges úgymond még egy állomással visszalépni az időben, hiszen Saint-Martin életpályája és munkálkodása véleményem szerint nem érthető meg anélkül, hogy első igazi mesterét, nevezetesen Martinez de Pasqually személyét legalább vázlatosan meg ne ismertük volna. Kezdjük tehát ezzel. Martinez de Pasqually életútjának legkorábbi szakaszait illetően a vélemények erőteljes megoszlása figyelhető meg. Egyes források szerint portugál zsidó felmenőkkel rendelkezett, míg más adatok spanyol katolikus családi háttérrel tanúskodnak. A korabeli szabadkőműves páholyok nem fogadtak zsidó hitet valló személyeket tagjaiknak sorába, így elképzelhető, hogy Martinez de Pasqually számára életének egy pontján szükségesnek bizonyult származásának megmásítása, kabbalista és zsidó misztikus háttere azonban minden esetre tagadhatatlan. Egy különleges fontossággal rendelkező, bár történelmi értelemben megkérdőjelezhetőnek számító adat szerint egyik felmenője szerepet játszott a spanyol inkvizíció működésében, mint a különféle perek jegyzője, pozícióját azonban arra használta fel, hogy a különféle, egyébként elégetésre szánt okkult műveket saját privát könyvtára számára megmentse. A fiatal Martinez de Pasqually számára ezek az iratok jelentették későbbi érdeklődésének megalapozását, hatalmas mértékű és mélységű tárgyi tudással rendelkezett ugyanis, és ezt a fajta elméleti megalapozottságot tanítványai részéről is elvárta. Egy

édesapjától örökölt szabadkőműves oklevél segítségével (a szabadkőművesek ugyanis különféle oklevelekkel hatalmazták fel egymást új páholyok alapítására és vezetésére, és ezek az oklevelek bizonyos esetekben családon belül is átörökíthetőnek számítottak) több páholyt is létrehozott Franciaországon belül, majd pedig saját irányzat létrehozásán kezdett fáradozni. Martinez de Pasqually érdeklődésének középpontjában a ceremoniális mágia gyakorlása állt, ezt a fajta mágiát pedig tévesen theurgiának nevezte. Jellemző, hogy ez a fajta fogalmi keveredés Louis-Claude de Saint-Martin esetében is megfigyelhető volt, aki írásaiban következetesen a theurgia elnevezést használta, amikor valójában a mágiáról beszélt, magáról a theurgiáról pedig az „isteni mágizmus” kifejezés alatt értekezett. Martinez de Pasqually „theurgiája” ugyanis nem sokban különbözött a középkorban is alkalmazott goétiától (daimono-mágia), azaz különféle túlvilági entitások megidézése által igyekezett közelebb kerülni magához az Istenhez. Az általa alkalmazott rituálékat különlegesen mély ünnepélyesség jellemezte, emellett azonban rendkívül bonyolultnak és nehezen reprodukálhatónak hatottak, még az avatott tanítványok számára is. Louis-Claude de Saint-Martin is több alkalommal szegezte a kérdést mesterének: „Mester, valóban szükséges mindez ahhoz, hogy megismerjük az Istent?”. Martinez de Pasqually végső soron a szabadkőművességtől független rendet kreált, amelynek az Elus-Cohen (Ordre des Chevaliers Maçons Élus Coëns de l’Univers) nevet adta. Louis-Claude de Saint-Martin egészen fiatalon került ennek a rendnek vonzáskörzetébe, és hamarosan Martinez de Pasqually titkárává és legközelebbi tanítványává vált. Később a rend legmagasabb fokozatára avatták, azaz viselhette „A Rózsa és Kereszt Mestere” címet, azonban egyre inkább tudatára ébredt annak, hogy a Martinez de Pasqually

által alkalmazott mágikus praktikák nemcsak rendkívül bonyolultak, de bizonyos szempontból nézve igencsak veszélyesnek számítanak.

Martinez de Pasqually elméletével és gyakorlataival szemben Saint-Martin egy kontempláción és imádságon alapuló, misztikus kereszténységet preferált, kiegészítve azt valódi theurgikus gyakorlati rendszerekkel, amelyeket ő maga, mint említettük, az „isteni mágizmus”, vagy az „isteni mágia” néven nevezett. A könnyebb átláthatóság érdekében tehát ismételjük el még egyszer, hogy e két személyiségnek rendszerében a „theurgia” kifejezés a ceremoniális mágiára utal, míg az „isteni mágizmus” szóösszetétel jelentett egyet a valódi és tradicionális értelemben helyesen felvetett theurgia (az isteni akarattal összhangban megnyilvánuló, teremtő céllal rendelkező aktus, istenteremtés, istenként való teremtés) fogalmával. Miután Saint-Martin sikertelennek bizonyult azon törekvéseiben, hogy az Elus-Cohen rend tagjai részéről szimpátiát ébresszen saját elképzeléseinek irányában, végső soron az elkülönülés mezejére lépett, és ezzel egyúttal valamennyi szabadkőműves érdekltségét is felszámolta. Martinez de Pasqually jelentőségteljes hatását az életére nézve azonban sohasem tagadta meg, továbbra is a mesterének tekintette őt, és annak ellenére, hogy a Pasqually által preferált praxeológia helyességét nem fogadta el, doktrinális értelemben továbbra is az ő útjait járta. Utazásai során megismerkedett a német misztikus, Jakob Boehme írásaival, és már felnőttként kezdett németül tanulni annak érdekében, hogy ezeket francia nyelvre lefordíthassa. Saint-Martin tanítására tehát e két személy, nevezetesen Martinez de Pasqually és Jakob Boehme munkássága hatott leginkább. Egy magánlevelében így fogalmaz saját céljait illetően: „Különleges tudás volt tetten

érhető első iskolában. Meggyőződésem, hogy Martinez de Pasqually használható kulcsokat birtokolt mindahhoz, amelyeket Barátunk, Jakob Boehme írásaiban kifejtett. Ebből kifolyólag meg kell kísérelni, hogy az első iskola tanítását valamilyen módon összeházasítsuk Boehme gondolataival. Ezen foglalatoskodom mostanság, és őszintén megvallva úgy érzem, sohasem találhatnék olyan jegyeseket, akik náluknál alkalmasabbak és egymáshoz illőbbek lennének egy ilyesfajta összeházasítás céljára.”

Jól láthatjuk tehát, hogy Louis-Claude de Saint-Martin eredeti céljai szerint egy alapvetően kontempláció-központú, keresztény tradicionális alapokon nyugvó, praxeológiai vonatkozásait illetően theurgikus („isteni mágizmus”) formákra épülő irányvonalat kívánt követni, azaz nem állt szándékában visszatérni sem a Martinez de Pasqually által preferált ceremoniális mágia gyakorlataihoz, sem pedig az egyes beavatási társaságok által képviselt elképzelésekhez. Még kevésbé lehetne azt mondani, hogy bárminemű "-izmus" alapjainak megvetése szándékai szerint valónak számított volna, mint ahogyan azt sem, hogy az Elus-Cohen rendjéhez hasonló felépítésű társaság, vagy szervezet megszervezésére törekedett volna. Korunk martinistáinak túlnyomó többsége minden kétséget kizáróan sohasem vitatkozna azzal a ténnyel, hogy maga Saint-Martin egyáltalán nem alapított semmiféle martinista rendet, ilyen elképzelések ugyanis merőben távol állottak tőle. Jól ismerjük ugyanis azt a fajta gyakorlatot, amelyet Louis-Claude de Saint-Martin mind tanítványainak megválogatása, mind pedig az általa okított ismeretanyag átadása során követett. Igencsak beszédesnek, és kiváltképp informatívnak bizonyul számunkra, hogy saját írásait rendszerint az „Ismeretlen Filozófus” álnéven szerezte, és

ugyancsak kiemelt fontosságot tulajdonított annak, hogy semmiféle szervezet ne bontakozzék ki az általa közvetített bölcsességek talaján. Rendszerint igencsak megválogatta tanítványainak körét, és kimondottan ellenezte, hogy azok bármilyen „Rend” módjára képzeljék el magukat, okulva a különféle szabadkőműves páholyok keretein belül tapasztalt dekadenciák felismeréséből. Köreiben a hagyományos, mester-tanítvány viszonyrendszer keretein belül történt a tradicionális tanoknak átadása, így Saint-Martin minden tanítványa esetében személyesen győződhetett meg az előmenetel mértékét illetően, ennek a fajta személyességnek számára pedig úgy teremtett alkalmas teret, hogy egyszerre csupán kevés, ám minden szempontból kiválóan számító tanítvánnyal foglalkozott, szemben az akkoriban egyre és egyre divatosabbá váló mennyiségi szempontok figyelembe vételével. Nem tudunk arról, hogy Louis-Claude de Saint Martin szellemi köreiben fennálltak-e azok a szabadkőműves rítusok gyakorlati rendszerében jól ismert fokozatok, amelyekhez hasonlóak jelen voltak Martinez de Pasqually Elus-Cohen rendjében, ám amennyiben alapul vesszük Saint-Martin eredeti törekvéseit, talán némi joggal állíthatjuk, hogy nem. Ő maga ugyanis többek között éppen ezeknek a fokozati rendszereknek kiüresedett, és szellemtől megfosztott voltát vetette fel akkor, amikor megszakította kapcsolatát a szabadkőművességgel, és minthogy későbbi tanításait jelentős mértékben Jakob Boehme misztikájára építette, nagy valószínűséggel nem alkalmazott semmiféle látható és tetten érhető fokozatrendszer tanítványainak körében sem. Megjegyzendő, hogy korántsem minden autentikus beavatási társaság alkalmazott szilárdan lefektetett és világosan tetten érhető fokozatokat, és ezek látható formáinak hiánya egyáltalán nem jelenti azt, hogy nem beszélhetünk valódi és autentikus mester-tanítvány

viszonyrendszerről, bár ez talán egyértelmű.

Arról viszonylag hiteles források által tudunk, hogy Saint-Martin közösségében a befogadás aktusát valamiféle ceremoniális keretbe kötötték, amelynek során a befogadott tanítvány áldást kapott, illetőleg Saint-Martin személyesen imádkozott fölötte. Minden valószínűség szerint ez a gesztus képezte alapját annak a későbbi vélekedésnek, hogy Louis-Claude de Saint-Martin az általa gyakorolt megáldás által valamiféle tanátadási láncolatot indított el, erre azonban (finoman szólva) nem állnak rendelkezésre hiteles bizonyítékok. Sokkalta valószínűbb, hogy Saint-Martin áldásának célja ceremoniális jelleggel bírt, azaz a tanítvány számára a szellemi úton való elindulást, valamint a mester által való elfogadást jelképezte, nem pedig egy beavatási fokozatrendszer bizonyos állomásait. Saint-Martin tanítványai mesterük halála után nem szűntek meg továbbadni tanításait, illetve minden valószínűség szerint saját közösségeikben maguk is gyakorolták a tanítványok megáldásának gesztusát, ám önmagukat valószínűleg nem képzelték el a szabadkőművességhez, vagy az Elus-Cohen rendjéhez hasonlatos beavatási szervezet módjára. A mostanság jelenlevő martinista rendek „ősmintája” voltaképpen sok évvel Louis-Claude de Saint-Martin halálát követően került megalkotásra, nevezetesen 1884 körül, méghozzá a Papus ezoterikus álnéven működő Gerard Encausse által. Fontos megjegyeznünk, hogy sem Papus, sem közvetlen munkatársai a tanátadás láncolatát illetően nem rendelkeztek semmiféle kapcsolattal, ami Saint-Martin személyéhez kötötte volna őket, Martinista Rendjük alapítását tehát némiképp önkényesnek érdemes tekintenünk. A későbbiek folyamán azonban utat találtak egy még életben lévő valódi tanítványhoz, aki rendelkezett a Saint-Martin által

gyakorolt áldás valódi leszármazási vonalával, és általa végül Papus köre is hozzájutott a „Saint-Martin személyére visszavezethető tanátadási láncolathoz”. Az idézőjel használata részemről azért indokolt, mert céljaim szerint rá kívánok mutatni egy meglehetősen pontosan körülhatárolható anomáliára, nevezetesen arra, hogy tradicionális szempontok szerint pusztán annak ténye, hogy valaki önmagának beavatási vonalát képes töretlenül visszavezetni a hagyomány alapítójára, még egyáltalán nem jelent egyet azzal, hogy ő maga az adott hagyomány hiteles mesterévé vált, még kevésbé pedig azzal, hogy a kapott tanátadási vonalat a maga saját, egyéni elképzeléseinek megvalósítása érdekében használhatja fel. Vizsgáljuk meg ennek a fajta elképzelésnek nyilvánvalóan tetten érhető abszurditását egy konkrét példán keresztül:

Tegyük fel, hogy mondjuk X.Y., magyarországi spirituális gyakorló elmélyed Hamvas Béla tanításaiban, majd arra a következtetésre jut, hogy ezeknek a tanításoknak nyomán megalapítja a Hamvasiánus Rendet. Össze is verbuválja néhány megbízható cimboráját erre a célra, majd pedig különféle fokozatrendszereket dolgoz ki, amelyek által a születendő Rend belső struktúrája formát ölthet. Hosszas ókumlálást követően az alábbi fokozatrendszer kidolgozása kerekedik ki a dologból (és itt most a kortárs martinista rendekben dívó fokozatrendszert veszem alapul): az első szint a „hamvasiánus jelölt” fokozatában érhető tetten, hasonlóan a szabadkőművesek „inas” grádicsához. A második szinten a „hamvasiánus beavatott” cím viselése érhető el a törekvő számára, amely nagyjából a „legény” fokozatának felel meg. A harmadik szint a „hamvasiánus mester” elnevezéssel illetendő, amelynek elérése által az illető a teljes joggal rendelkező hamvasiánus rendtagok körébe számíthatja magát. A következő

szinteken természetesen bővül a gyakorolható méltóságok köre: a „hamvasiánus beavató mester” már másokat is beavathat a Rendbe, legalábbis az első három fokozatra, míg a „hamvasiánus szabad beavató mester” már lényegében bármelyik fokozatra felavathatja a jelölteket, illetőleg joga lehet ahhoz is, hogy szükség esetén kilépjen a rendből, és saját hamvasiánus közösséget alapíthat, amelynek nagymestere természetesen ő maga lehet.

Ezzel a fajta törekvéssel kapcsolatban azonban ott érhető tetten az első probléma, hogy minden valószínűség szerint teljes mértékben ellentétben áll Hamvas Béla elképzeléseivel, aki minden bizonnyal semmiféle ilyen törekvést nem támogatott volna, ismerve alapvető látásmódját az ehhez hasonló jellegű kérdéseket illetően. Na, de térjünk is vissza reménybeli hamvasiánus nagymesterünkre, X. Y.-ra. Az általa alapított szervezet már néhány tucatnyi taggal rendelkezve működik, Hamvas Béla tanításainak alapján haladnak előre valaminek az irányába. Igen ám, de X. Y. azért végül mégiscsak rádöbben, hogy valamiféle legitimitás feltétlenül szükséges volna az ilyen jellegű vállalkozások komolyan vehetőségének biztosítása érdekében, így rövidke nyomozás után felkeres valakit, aki Hamvas Bélától személyesen tanult, avagy legalábbis tanult valakitől, aki Hamvas Bélától személyesen tanult. Természetesen a „szoktam beszélgetni vele a közértben” típusú ismeretség nem elegendő, hanem legalábbis valamiféle tanítványi viszonyt azért érdemes, legalább elméletben tetten érni a „láncolat” egyes elemeinek egymáshoz való viszonyát illetően. Találnak is végül valakit, aki annak idején élénken látogatta egy-egy tanítvány Hamvas Béla tanításáról szóló előadásait, tehát esetében fennáll a „tanult valakitől, aki annak idején Hamvas Bélától tanult”

kritériumnak való megfelelés. Illetőnk tehát néminemű személyes tanítást kér az illetőtől, amelynek nyomán már maga is elmondhatja, hogy maga is Hamvas Béla tanítványának tanítványától tanult, tehát az általa alapított Hamvasiánus Rend immáron közvetlen tanátadási kapcsolatban áll a „forrással”, azaz Hamvas Bélával. Bizonyára többeket meglephet ez a fajta gondolatmenet, és a valóság természetesen nem ennyire groteszk, kitalált képtelen történetem azonban talán valamelyest rávilágíthat arra a fajta jelentősen kifacsarodott metódusra, ahogyan ezek a modern martinista rendek létüket nyerték.

Itt ugyanis felvetődik azon második, részben már felvázolt problémánk, amely szerint egy tanítványi láncolatba való bekapcsolódás egyáltalán nem jelent egyet azzal, hogy valaki a tradicionális irányzat nevében aztán saját kénye és kedve szerint járhat el. Példánknál maradván ugyanis sem Hamvas Béla, sem Louis-Claude de Saint-Martin nem adta volna áldását arra, hogy a vele, vagy közvetlen tanítványaival való kapcsolat nevében valaki olyan jellegű tevékenységekbe fogjon, mint amilyen a fentebb vázolt Hamvasiánus Rend életre hívása. Ugyanúgy, ahogyan Louis-Claude de Saint-Martin beavató áldását sem lehetséges az áldás forrásának eredeti szándékától eltérően értelmezni, a tisztán saját szakállunkra kidolgozott, avagy máshonnan átemelt rendszer „martinizmusként”, avagy a példánál maradván „hamvasizmusként” való bemutatása sem lehetséges. Szemléltessük a „martinizmus” fejlődését, visszakanyarodván kitalált történetünk immáron teljes jogú hamvasiánus nagymesterré avanszált hősének további ténykedéséhez. Időközben egy hamvasiánus rendtag, bizonyos A.B. arra a felismerésre jut, hogy a Hamvasiánus Rend valamilyen módon

mégsem tükrözi „Hamvas Béla eredeti szándékait”. Minthogy ő maga személy szerint már a „hamvasiánus szabad beavató mester” fokozatán áll, végső soron jogában áll önálló közösséget alapítani, amely törekvésének aztán a Hamvasiánus Rend kötelékeiből kiválva végső soron teret is enged. Az újdonság szervezet az „Arany Kereszt Hamvasiánus Lovagjai” nevet kapva működik tehát tovább, természetesen A.B. nagymesteri vezetése alatt. Idővel egy másik tanítvány, nevezetesen C.D. is kedvet kap egy újfajta szervezet nagymesteri székének betöltésére, így születik meg a „Hamvas Béla Barátainak Tradicionális Rendje”, amelyet aztán a későbbi évek folyamán az „Eredeti Hamvasiánus Rend”, a „Magyarországi Autonóm Hamvasiánus Rend”, illetőleg mondjuk az „Önálló Hamvasiánus Rend Tradicionális Lovagjainak Társasága” követ.

Képzelségünket lezárva érdemes megemlékeznünk arról, hogy nagy vonalakban hasonló jelleggel bíró történések mentén zajlott le világviszonylatban a „martinizmus” kialakulása és elterjedése. Összefoglalva: adott egy személy, akinek törekvései egyébként semmilyen módon nem állottak egy, a fentihez hasonló pszeudo-beavatási rend létrehozásának szolgálatában, sőt mi több, egyenesen ódzkodott minden erre irányuló lépéstől. Ezen személy tanításának jegyében aztán mások saját szakállukra mégis létrehoztak egy ilyen rendszert, majd pedig legitim rendként kívánták feltüntetni azt. Ez a fajta eljárás azonban nemcsak, hogy tökéletesen anti-tradicionális, de ráadás képpen az illető személy tanításának lényegével szembeni ignorancia és tiszteletlenség is tökéletesen megnyilvánul benne. Az a Louis-Claude de Saint-Martin, aki életének egy pontján nyíltan elhatárolódott mindennemű okkult, álbeavatási szervezettől, és életének későbbi

szakaszában kizárólag a mester-tanítvány viszonyrendszer keretein belül tanította válogatott tanítványait, minden bizonnyal sohasem kívánt volna involválódni újabb beavatási rend alapításában, még kevésbé vette volna jó néven, ha az adott rend a tanítására és nevére alapozott "-izmus" jellegét öltötte volna fel. Saint-Martin idegenkedése és távolságtartása, amelyet a kortárs beavató társaságok fokozatrendszerével szemben táplált (és amely jelenség életének egy pontján túl nyilvánvalóan tetten érhető írásaiban és tanítási gyakorlatában), a kitűnő tradicionalista gondolkozó, René Guénon írásaiban is megjelenik, aki egy bizonyos időszakban szintén a Martinista Rend tagjaként tevékenykedett, valamint több szabadkőműves irányzatban is involválódott. A Tau Palingenius néven a Doinel-féle Gnosztikus Egyházban püspöki rangot betöltő Guénon maga is arra a következtetésre jutott, hogy a világ korábbi korszakainak során kétségtelenül tekintélyes beavatási potenciálokat mozgósítani képes beavató társaságokat a huszadik századra teljes egészében magára hagyta a szellem, és ezzel párhuzamosan egyre inkább a lehúzó és bomlasztó természettel bíró ellentradicionális erők kezdenek hatást gyakorolni a köreikben. Magasrangú szabadkőművesként és martinistaként egy ideig komolyan foglalkozott egy valóban autentikus beavatási társaság alapításának gondolatával, azonban nagyon helyesen arra a következtetésre jutott, hogy egy ilyesfajta vállalkozás korunkban már kétségtelenül kudarcra van ítélve, és ezeket a reménytelen állapotokat vélte felfedezni korának és környezetének beavató társaságait illetően is. Mind René Guénon, mind pedig Louis-Claude de Saint-Martin nagyon helyesen felismerték, hogy a saját korukban tetten érhető beavatási szervezetek ideje leáldozott, a szellem által való elhagyatottságukból fakadóan démonikus természetű erők befolyása fejeződik ki köreikben.

Korunk martinistáit azonban mindez látszólag a legkevésbé sem érdekli és foglalkoztatja, és körükben tetten érhető nemcsak az a fajta közöny, amelynek szellemében ezekre a fentebb említett tradicionális alapelvekre tekintenek, hanem azon gondolkozók véleményének figyelmen kívül hagyása is, akik az ilyesfajta szervezetek által kínált utak működésképtelenségére hívják fel a figyelmet. Továbbra is gombamód szaporodnak az újabb és újabb martinista rendek, és függetlenül attól, hogy az általam felvetett anomáliákkal a legtöbb martinista maga is tisztában van, tényleges változtatások, valamint az álláspontok revideálása sajnálatos módon nem lépnek életbe. A martinista rendekkel szemben nem csupán azon egyetlen probléma vethető fel, hogy olyan személy nevében szerveződnek és tevékenykednek, akinek minden kétséget kizáróan finoman szólva sem lett volna ínyére ez a fajta szerveződési mód, és aki ezt a szerveződési módot tanítómesteri működése során élesen ellenezte, hanem minden kétséget kizáróan problematikusnak tekinthető azon mód és módszer is, ahogyan ezek a rendek általánosságban működnek. Igaz ugyan, hogy a kortárs martinista rendek többségébe viszonylag nehéz felvételt nyerni, a tanítványok minőségével kapcsolatos igényességük még így is messze elmarad attól a fajta szelektivitástól, amely Louis-Claude de Saint-Martin tanítói működését jellemezte, nem is beszélve arról, hogy Saint-Martin élete során igencsak kevés tanítvánnyal rendelkezett. Egészében véve nem szólhatunk másképpen, mint joggal megalapozott kritikai éllel a jelenlegi kor martinista rendjeinek működése kapcsán, elvégre ékes példáját szolgáltatják annak, hogy miként veszíti el egy alapvetően nemes és működőképes beavatási rendszer a maga eredeti tisztaságát és egyediségét. Miként válik egy felemelő és

nemesen egyszerű mesteri áldás holmi pszeudo-beavatási rendszer nemlétező tanítványi láncolatának eszközévé, és miként kerül egy, a különféle beavatási társaságok jelenkori állapotával szemben jogos ellenérzéseket tápláló személy neve olyan ál-, illetve ellenbeavatási szervezetek zászlójára, mint korunk különféle martinista rendjei? Reményeim szerint írásom legalább részben képesnek bizonyult megválaszolni ezeket a kérdéseket, és talán valamiképp elültethettem általa a bogarat azoknak fülében, akik valamilyen szinten már eddig is gyanították, hogy Louis-Claude de Saint-Martin bizony egyáltalán nem volt martinista.

Készítette: Nemiél C Logismord, 2020.

Forrásjegyzék:

Rectificus, S::I::I::, Theurgy and the Martinist Tradition, 1996.

Ordre Martinistes Souverains: <http://www.martinism.net/>
<https://en.wikipedia.org/wiki/Martinism>

René Guénon: A mennyiség uralma és az idők jelei. Kvintesszencia Kiadó, 2006.

<http://www.tradicio.org/baranyi/btiguénon.htm>